

επόμενα στροφήματα ὠφελεῖ πολλάκις ἔγχυμα καφὲ καλοῦ καὶ καλόν, εἴτε μόνον, εἴτε καὶ ὀλίγῳ οἶνοπνεύματι κεκραμένον· ὠφελεῖ δ' ἴσως, στίφον ὡς δεψῶδες, ἴσως δὲ καὶ ὡς διαθέτον τὰ αἰσθητικὰ νεῦρα τῶν ἐντέρων ἐπὶ τὸ παραλυτικώτερον καὶ μετριάζον οὕτω τὴν συντονίαν τῶν κατ' ἀντανάκλασιν κινήσεων τῶν ἐνθάδε.

Βλάπτει ἀντικρυς καὶ πολὺ πρὸς τὰς κεφαλαλγίας, τὰς ἐξ ἐπιφορᾶς αἱματος πρὸς τὴν κεφαλὴν, οὗτ' ὠφελεῖ πρὸς τὰς περιωρισμένας ἐκείνας καὶ τοπικὰς κεφαλαλγίας, τοὺς ἥλους, αἵτινες ἐδράζουσαι ἐν κλάδῳ τινι τοῦ τριδύμου (νεύρου) ὑποχωροῦσιν μόνον εἰς τὰ ναρκωτικὰ καὶ μάλιστα εἰς τὰς τοπικὰς τῆς μορφίνης ἐνέσεις ἢ καὶ εἰς τὴν κινίνην, ὅταν ἐνσκήπτωσι περιοδικῶς. Ἀλλὰ καὶ αἱ καθολικαὶ ἡμικρανίαι τῶν χλωρωτικῶν καὶ ὑστερικῶν ἐπὶ τῷ καφὲ καὶ τῇ κοφεΐνῃ δὲν αἴρονται, οὔτε βεβαίως, οὔτε διαρκῶς, παρηγοροῦνται δὲ μόνον· ριζικὸν φάρμακον εἶνε ἡ ἄρσις τῆς ἀφορμῆς καὶ ἄρα ὁ σίδηρος καὶ ἡ τονωτικὴ διαίτα.

Συχνάκις παραγγέλλεται ὁ καφὲς πρὸς τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἀγγείων καὶ τῶν νεύρων. Παρηγγέλθη ὑπὸ τινων πρὸς νευρικὰ ἄσθματα καὶ πρὸς διαλείποντας πυρετούς.

Ἄντενδείκνυται, ἐπὶ τέλους, ὁ καφὲς τοῖς παιδίοις καὶ τοῖς νεαροῖς τῶν ἀνθρώπων, τοῖς νευρικοῖς καὶ ἰσχυοῖς, ἀντενδείκνυται τοῖς καρδιοπαθεσὶν ἀπαξάπασιν ἀντενδείκνυται τοῖς πάσχουσιν ὀργανικὰς τοῦ στομάχου ἀλλοιώσεις· ἀντενδείκνυται τοῖς ἡπατικοῖς, τοῖς φυματιῶσι, τοῖς ἀύπνοις, τοῖς σπασμώδεσι, τοῖς ὑποχονδριακοῖς, ταῖς νευρικαῖς γυναιξί, τοῖς ἀδολέσχου καὶ τοῖς . . . ὑπουργηματοθήραις.

ΗΤΟ ΑΔΙΚΟΝ.

Οἰκογενειακὸν δράμα.

Πρωτότυπον.

(συνέχεια· ἴδ. προηγούμενον φιλ.)

VIII

Τρεῖς μῆνες ἀκριβῶς μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀγγελικῆς παρῆλθον, ὅτε πρῶϊαν τινὰ τῆς ἀνοίξεως νεῆνις μελανειμονοῦσα, διήρχετο τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, προχωροῦσα βήματι ταχεῖ καὶ κρατοῦσα ρινόμακτρον εἰς τὴν χεῖρα ὅπως σπογγίζῃ τὰ κῆποτε ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς πίπτοντα δάκρυα. Ἐπρόχωρει· μέχρις ὅτου ἔφθασε πρὸ τῆς μεγάλης κυγκλιδωτῆς θύρας τοῦ νεκροταφείου. Ἐκεῖ ἔστη ἐπὶ στιγμὴν ἀκίνητος· προσεπάθησε νὰ κάμῃ ἐν βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλ' ἡ συγκίνησις καὶ ἡ θλίψις τὴν ἐκώλυον. Ποία ἦτο ἄρα γε αὕτη; τί ἐζήτει ἐκεῖ;

Ἦτο ἡ Ἀλεξάνδρα· τί δὲ ἐζήτει ἐκεῖ, μετ' ὀλίγον θὰ τὸ μάθωμεν.

Εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ Νεκροταφείου· τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐγένοντο ἀφθονώτερα· ἦσαν χεῖμαρροι, διότι τὸ παρελθὸν ἀνεμνήσθη· ἡ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ὄψις παρουσιάζετο πρὸ τῶν ὁμμάτων τῆς. Ἐκλαίεν· καὶ ὁμως ἐπρόχωρει, μέχρις οὗ ἔφθασεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρὸς καὶ τῆς Ἀμαλίας. Ἐκεῖ ἐνόμιζεν ὅτι ὑπάρχει ἡ ἀνακούφισις τῶν δεινῶν τῆς. Ἠλπίζεν ἐκεῖ νὰ εὕρῃ αὐτήν, νὰ ἀποθάνῃ ἐν ἐνὶ λόγῳ, διότι ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν τῆς οὐδὲν ἄλλο ἡννόει εἰμὴ τὸν θάνατον. Ἀλλὰ φωνή τις ἐνδόμυχος τῇ ἔλεγε: «Ἀλεξάνδρα, μὴ λησμονήσῃς ὅτι ἔχῃς μητέρα ἣτις σὲ ἀνέθρεψε· ὅτι ἔχῃς χρέος νὰ ἐκπληρώσῃς».

Ἐμεσολάβησε στιγμὴ στιγμῆς.

—ὦ, ναί, θὰ τὸ ἐκπληρώσω, ἀνέκραξε κλαίουσα ἡ Ἀλεξάνδρα, καὶ ὑψοῦσα τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς πρὸς τὸν οὐρανόν. Κλίναςα δὲ τὸ γόνυ ἐπὶ τοῦ τάφου, καὶ τοὺς δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς αὐτῆς προσηλώσασα ἐπ' αὐτοῦ, ἐξηκολούθησεν:

—ὦ πάτερ μου, ὦ ἀδελφὴ μου! πρὸς τί ἐνταῦθα νὰ καῖσθε; πρὸς τί ἡ διαπαντὸς ἀποχώρησις ἡμῶν; μήπως ἡμαρτήσαμεν; μήπως ἐσφάλλομεν τῷ Κυρίῳ; Ὅχι νομίζω· οἰανδῆποτε ἡμαρτίαν καὶ ἐὰν ἐπράξαμεν, εἰμαι πεπεισμένη ὅτι δὲν εἶναι τοσοῦτον καταλογιστέα, τοσοῦτον θανάσιμος, ὥστε νὰ ἀπωλέσωμεν πατέρα καὶ ἀδελφὰς διὰ παντός, καὶ νὰ κινδυνεύῃ προσέτι ἡ προσφιλέτης μου μήτηρ! Ἀλλοίμονον δι' ἐμέ, πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ὑποφέρω τὰς τοιαύτας ἀλεπαλλήλους θλίψεις καὶ στενοχωρίας!

Ἀλλὰ, μήπως ἡ ἀρετὴ, ἡ τιμιότης, τὸ δίκαιον, τὰ δένδρα ταῦτα ἅτινα ἐφύησαν ἐν τῇ συνειδήσει μητρὸς καὶ θυγατρὸς, εἶνε ἡμαρτήματα; Ὅχι, δὲν τὸ πιστεύω· διότι ἂν οὕτως εἶχε, πᾶν ἄλλο ἡδυνάμην νὰ καλέσω τὸ δημιουργήμα τοῦτο τοῦ ἀριστοτέχνου, ἡ τέλειον. Καὶ ἐντούτοις εἶναι οἰκτρὸν, πολὺ οἰκτρὸν, ὁ θάνατος τῶν δυσυχῶν! Κακῶς λέγουσιν ὅτι, τῶν δυσυχῶν ἰατρεία εἶναι ὁ τάφος. Τὸ τοιοῦτον, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι οὐδόλως ἐφαρμόζεται εἰς ἐμέ. Διότι μόνον εἰς πλάσμα ἔρρημον, ὀρφανόν, ἄνευ πατρὸς καὶ μητρὸς, ἄνευ συγγενῶν καὶ φίλων, δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ὅτι εἶναι εὐτύχημα, εὐδαιμονία, αἰωνία ἀνάπαυσις, οὗτος ὁ τάφος. Ὅχι· ὁμως καὶ εἰς ἐμέ τὴν δυστυχιστάτην πασῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντων· ὅχι διότι ἔχω μητέρα ἣν πρέπει νὰ περιποιῶμαι μέχρι τέλους τῆς πολυπαθοῦς αὐτῆς ζωῆς, ὅσον μοι εἶναι δυνατόν. Ἐὰν δέ, Θεέ μου, με ἀγαπᾷς, τὴν εὐχὴν μου ταύτην ἐκπλήρωσον. Μὴ λάβῃς μετὰ σοῦ τὴν μητέρα μου· ἃς ἀποθάνω πρῶτον ἐγὼ καὶ ὕστερον ἡ προσφιλέτης μου μήτηρ. Ἐὰν ὁμως ἡ παντοδυναμία σου θελήσῃ σήμερον νὰ λάβῃ αὐτήν ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐγὼ τί θὰ ἀπογείνω; Δυστυχὴς καὶ τεθλιμμένη, καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἐστερημένη, θὰ περιέρχωμαι τὰς ὁδοὺς ὡς τρελλή· θὰ εἰμαι μὴδὲν τῷ κόσμῳ, βάρος τῆς γῆς· διότι ἡ λύπη καὶ ἡ

θλίψις δὲν θὰ μοὶ παρέχῃσι τότε δυνάμεις ἵνα ἐργασθῶ. Ἀλλὰ τί λέγω; Ἐβλάσθημι. Ἡμαρτον Θεέ μου, διότι σὺ μόνος εἶσαι ὁ παρέχων ἔλεος καὶ παρηγορίαν εἰς τοὺς δυστυχεῖς. Ναί, σὺ εἶσαι τὸ ὁμολογῶ ἐξ ὅλης καρδίας. Εἰσάκουσόν με, εὐσπλαγχνίσθητί με, καὶ δός εἰς ἐμέ μικράν τινα καὶ ἀμυδρὰν ἀκτῖνα παρηγορίας καὶ ὑπομονῆς διὰ νὰ δυνηθῶ. . .

IX

Μόλις τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν ἐπρόφερε, μὴ δυνήθεῖσα νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω ἵνα τελειώσῃ τὴν φράσιν της, καὶ ἰδοὺ ἐμφανίζεται αἰφνης νεανίας χαρίεις καὶ συμπαθητικός, ὅστις ἦτο κεκρυμμένος ὀπισθεν αὐτῆς, ἐρειδόμενος ἐπὶ τινος δένδρου, καὶ ἀκροαζόμενος αὐτὴν ἀναισχύτως, γενόμενος ὠτακουστής. Πλησιάζει, καὶ μὲ χεῖρα ἡμιτρέμουσαν καὶ καταβεβρεγμένην ὑπὸ τῶν δακρύων, λαμβάνει τὴν δεξιὰν αὐτῆς, λέγων:

— Ἐγὼ εἰμὶ ἡ μόνη σου παρηγορία ἐπὶ τῆς γῆς. Μὲ ἀναγνωρίζεις; Οἱ ὀφθαλμοί σου μοὶ ἀπαντῶσι καταφατικῶς. Ἦλθεν ἡ στιγμή καθ' ἣν πρέπει νὰ σοὶ ἐκφρασθῶ τὸν ἔρωτά μου, καὶ νὰ ἀφωσιωθῶ ὅλος εἰς σέ. Μάθε λοιπὸν Ἀλεξάνδρα μου, ὅτι σὲ λατρεύω πρὸ τριῶν ἑτῶν. Πρὸ μιᾶς σχεδὸν ὥρας σὲ εἶδον διερχομένην πρὸ τῆς οἰκίας· σὲ εἶδον καὶ ἡ καρδιά μου ἤρχισε νὰ πάλλῃ σφοδρῶς ἐκ τῆς χαρᾶς. Δὲν ἠδύναμην ἄλλο τι νὰ πράξω, ἢ νὰ τρέξω πρὸς συνάντησίν σου. Ἐὰν δὲ παρῆλθεν ἔτος ἀφ' ἧς ἡμέρας σὲ ἠκολούθουν μακρόθεν ἐνὸς ἑπορεύεσο εἰς τὸ κατάστημα τοῦ κ. Β. Δ. καὶ οὕτε βλέμμα ἀντηλλάξαμεν ἕκτοτε, τὸ τοιοῦτον μὴ σοὶ φανῇ παράδοξον, διότι δὲν ἤμην ἐνταῦθα. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀνεχώρησα λίαν κατεπειγόντως εἰς Λονδίνον τῇ προσκλήσει τοῦ μακαρίτου θείου μου, ἀποθανόντος πρὸ τῶν ἡμερῶν, πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν εἰς τὴν Μηχανικὴν σπουδῶν μου. Ἐκεῖ, τὸ ὄνομά σου μόλις τὰ χεῖλη μου ἐπρόφερον, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἔτοιμος εἰς αὐτοκτονίαν, νομίζων ὅτι ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου ἄλλον θὰ ἐνυμφεύεσο. Ἀλλὰ ἐν μόνον μὲ ἔσωσε· καὶ τοῦτο ἦτο ἐν ἀπλοῦν ὄνειρον, ὅπερ νομίζω περιττὸν νὰ σοὶ τὸ εἶπω, καὶ νὰ σοὶ δώσω ἐξηγήσεις τοῦτου σαφεστέρως, ἀρκούμενος εἰς τρεῖς μόνον λέξεις «Ἰούλιος, Ἀλεξάνδρα, εὐτυχεῖς», ἐν αἷς περιλαμβάνεται τοῦ ὁνείρου ὅλου ἡ ἔννοια, τὸ συμπέρασμα, ἡ ἐξήγησις. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἣτις μοὶ ἐφάνέρωσε τὸ αἶσιον τοῦτο ὄνειρον ἐγράφη ἐπὶ τοῦ γραφείου μου μὲ γράμματα χρυσᾶ, οὕτω, «31 Ἰανουαρίου 18., ἡμέρα εὐτυχῆς διὰ τὸν Ἰούλιον». Ἐκτοτε ὅμως μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, καθ' ἣν σὲ εἶδον ἐνταῦθα ἡλπιζον, καὶ θὰ ἐλπίζω. Δὲν εἶναι οὕτω Ἀλεξάνδρα; εἰπέ μοι, ἀποκρίθητί μοι· δὲν μοὶ ὁμιλεῖς; Εἰπέ μοι ἐλπίζεις καὶ σὺ; Γνωρίζεις πόσον σὲ ἀγαπῶ; Μὲ ἀγαπᾷς καὶ σὺ; Ἐν μόνον νὰ εἰπέ μοι καὶ τοῦτο, μοὶ εἶναι ἀρκετόν».

— Ναί, ἀπήντησαν τὰ ὠχρὰ καὶ τρέμοντα χεῖλη τῆς Ἀλεξάνδρας. Τὴν κεφαλὴν αὐτῆς κεκλιμένην ἔχουσα πρὸς

τὴν γῆν δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐνατενίσῃ· ἤσχυνετο καὶ ἐδειλία, διότι δὲν ἐνόμιζεν ἑαυτὴν ἄξιαν δι' οἰκογένειαν τοσοῦτον πλούσιαν, ἐξ ἧς κατήγετο ὁ ἔμπροσθεν αὐτῆς σπουδαστής·

Ὁ Ἰούλιος δὲν ἐβράδυνεν ἄλλ' ἀμέσως ἠκολούθησε:

«Τὴν λέξιν ταύτην θὰ χαράξω ἐντὸς τῆς καρδίας μου, διότι μόλις ἐξῆλθε τῶν χειλέων σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὁ ἄλλοτε δυστυχὴς καὶ παρὰ τὰ διαυγῆ νάματα τοῦ Ταμῆσεως βαρύνων καὶ τονορίζων τὸ ὄνομά σου, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς κεῖμαι τώρα γονυκλινὴς ἐνώπιόν σου, νομίζων ἑμαυτὸν τὸν εὐτυχέστατον τῶν θνητῶν. Παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τοῦτου τῆς Ἀλβιῶνος περιπατῶν, ὡς σοὶ εἶπον, δύο μόνον συνοδοιπόρους εἶχον πλησίον μου, ὅτε μὲν τὴν Ἀπελπίσιαν ἣτις μὲ συνεβούλευε νὰ αὐτοκτονήσω, ὅτε δὲ τὴν Ἐλπίδα, ἣτις μ' ἔλεγεν, «ἐλπίζε καὶ μὲχρι τέλους αὐτοῦ τοῦ βίου σου». Ταύτην τὴν συμβουλὴν τῆς ἀγαπητῆς μοι Ἐλπίδος κατὰ γράμμα καὶ μὲ Ἰώθειον ὑπομονὴν ἀκολούθησας ἐφθασα εἰς τὸ εὐτυχὲς τοῦτο σημεῖον εἰς ὃ εὐρίσκομαι ταύτην τὴν στιγμήν. Διότι οὐδὲν εὐτυχέστερον δι' ἐμέ, εἰμὶ ὁ Ἐρως. Πολὺ λυποῦμαι ὅμως διότι βλέπω ὅτι οἱ πλόγοί μου οὗτοι, δὲν σὲ συγκινοῦσιν δέν σοὶ δίδωσιν ἐλάχιστόν τι θάρρος νὰ μοὶ ἀπαντήσῃς, ἔστω καὶ δι' ὀλίγων λέξεων. Ἰσως τὰς ἀπαντήσεις σου πνίγει αὐτὴ ἡ λυπηρὰ θέα τοῦ πτάφου. Ἐλθέ ἄς ἀναχωρήσωμεν· εἶπες προηγουμένως ὅτι ἡ μητέρα σου ἀσθενεῖ ἄς πορευθῶμεν δὲ τώρα ἀμφοτέρω ἵνα πτὴν ἐπισκεφθῶμεν. Πιστεύω δὲ ὅτι, ἀφοῦ μάθῃ τὸν ἔρωτά νῆμυν, θὰ ἀναλάβῃ πολὺ ταχέως».

— Ὅχι, Ἰούλιε· μόνη ἐκ τοῦ οἴκου τῆς μητρὸς μου ἀνεχώρησα, ὑποσχεθεῖσα αὐτῇ ὅτι θὰ ἔλθω εἰς τὸν ἐνταῦθα ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ὅπως δεηθῶ ὑπὲρ τῆς υἱείας της παρακαλεσῶ δὲ πρὸς τοῦτοισι τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν μου. Ἀνεχώρησα μόνη, καὶ μόνη θὰ ἐπιστρέψω. Ἀλλ' ἔστω ἵνα μὴ νομίσης ὅτι σὲ προσβάλλω θὰ μὲ συνοδεύσῃς μέχρι τοῦ κατωφλίου τῆς πενιχρᾶς ἡμῶν οἰκίας, καὶ ὕστερον θὰ ἀναχωρήσῃς. Ἐλθέ τώρα, ἄς εἰσέλθωμεν ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἵνα δεηθῶμεν εἰς τὸν Ὑψίστον ὑπὲρ τῆς υἱείας τῆς μητρὸς μου.

— Ναί, καὶ ὑπὲρ τῆς ταχείας ἡμῶν ἐνώσεως, ἀπήντησεν φαιδρῶς ὁ Ἰούλιος.

Οὕτως εἶπον καὶ εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Ἐγонуπέτησαν ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ ἐδέοντο· ἡ μὲν διὰ τὴν μητέρα της, ὁ δὲ δι' ἀμφοτέρους. Στιγμαὶ τινες παρῆλθον καὶ ἀνεχώρησαν. Ἀφοῦ δὲ ἐφθασαν μέχρι τοῦ οἴκου τῆς Ἀλεξάνδρας, ἀπῆλθεν ὁ Ἰούλιος εἰς τὸν οἶκον του.

X.

Οἰκία μεγαλοπρεπεστάτη μετὰ κήπου ἐκτεταμένου ὑψοῦται ἀντικρὺ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ. Εἶναι ἡ πατρικὴ οἰκία τοῦ Ἰουλίου. Ἐν αὐτῇ κατῴκει ἡ θεία του, γραῖα τις

καλοκάγαθος, μετά τινος ὑπηρετρίας. Ὁ πατὴρ του εἶχεν ἀποθάνει πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν, ἐνῶ ἡ μήτηρ του μόλις τὸν εἶδε καὶ τὸν κόσμον ἐγκατέλειπε· μόλις ὁ Ἰούλιος ἦλθεν ἵνα δοκιμάσῃ τὰς ὁδύνας τοῦ ματαίου τούτου κόσμου, καὶ ἡ μήτηρ του ἀπῆρχετο διὰ παντός. Ἦτο, τέλος, ὀρφανός, κύριος ἑαυτοῦ, καὶ κάτοχος πατρικῆς καὶ μητρικῆς περιουσίας συμποσομένης εἰς ἑκατομύρια φράγκων!! Ἐν ἔτος ἀκόμη εἰς Ἀγγλίαν καὶ ὁ Ἰούλιος εἰς τὴν πατρίδα του τελειόφοιτος τῆς Μηχανικῆς καὶ σύζυγος τῆς Ἀλεξάνδρας. Τοιοῦτον τι διελογίζετο καὶ ἡ χαρὰ του δὲν εἶχεν ὅρια. Τὴν ἡγάπα ἐμμανῶς, τυφλῶς, καὶ ὁ ἔρως αὐτοῦ κατήντησε πάθος. Ἐκ παιδικῆς αὐτῆς ἡλικίας αὐτὴν μόνον ἠτένισαν ἡ ὀφθαλμοὶ του· ἐπ' αὐτῆς ἀνέγνωσε τὸν ἔρωτα, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς του, τὴν μόνον εὐτυχίαν του.

Τώρα ὅμως ἐμελλε ν' ἀναχωρήσῃ δι' Ἀγγλίαν, ἵνα δώσῃ ἐξετάσεις καὶ λάβῃ τὸ δίπλωμα τῆς Μηχανικῆς. Μία μόνον ἡμέρα τῷ ἔμενεν. Εἰς αὐτὸ τὸ μικρὸν τοῦτο διάστημα δὲν ἠδυνήθη νὰ συναντήσῃ τὴν Ἀλεξάνδραν καθ' ὁδόν, εἰ μὴ μίαν καὶ μόνον φορὰν, καθ' ἣν ἀποχαιρετήσας αὐτὴν ἐφίλησε τὴν δεξιάν της ἣν καὶ καταβρέξας μὲ δάκρυα. εἶπεν αὐτῇ: «Ἐχε με πάντοτε εἰς τὴν μνήμην σου, διότι σὺ μὲν ἐγεννήθης δι' ἐμέ, καὶ ἐγὼ διὰ σέ. Ὅστις ἐκ τῶν δύο τὴν συνθήκην ταύτην τῆς φύσεως θελήσῃ νὰ παραβῇ ἄς εἶνε ἐπικατάρατος. Χαῖρε, Ἀλεξάνδρα· μετὰ ἐννέα ἢ δέκα μῆνας θὰ ἐπιστρέψω. Καὶ τότε δὲν θὰ ὀνομάζῃσαι ἀπλῶς Ἀλεξάνδρα, ἀλλ' Ἀλεξάνδρα Σιλ Χαῖρε!

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας συνοδευόμενος ὁ Ἰούλιος ὑπὸ τῆς θείας του διήρχετο τῆς προκυαίχας· ἐπεβίβασθεις δὲ εἰς τὸ ἑκτακτον Ἀγγλικὸν ἀτμόπλοιον ἀπῆλθεν εἰς Λονδίνον.

XI.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἀπὸ τῆς πρώτης ἐν τῷ νεκροταφείῳ συνεντεύξεως τῆς Ἀλεξάνδρας μετὰ τοῦ Ἰουλίου, τῆς δυστυχοῦς μητρὸς ἡ ὑγεία ἔβαινεν ἐπὶ τὰ βελτίω. Ὁ ἰατρός Ν. Ν. δὲν τῇ ἐπέτρεπεν νὰ ἐξέρχεται ἔτι ἐλευθέρως ἐν ὑγρᾷ ἀτμοσφαίρᾳ, φοβούμενος μὴ ἡ ἀσθένεια αὐτῆς ἐπανέλθῃ πάλιν μετὰ μείζονος ἐντάσεως, ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς ἀδυναμίας τοῦ σώματός της. Καθημένη δὲ ἐνίοτε ἐπὶ τινος παλαιοῦ ἀνακλίντρου ἠρέσκετο ἀναγινώσκουσα τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαυίδ, διὰ τὸ ὕψος τῆς φαντασίας αὐτῶν, εὐρίσκουσα ἡδονὴν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς ταραχῶδους ψυχῆς της. Ὅσάκις δ' ἐστενοχωρεῖτο ἐκ τῆς ἀναγνώσεως, ἐξήρχετο εἰς τὸν μικρὸν αὐτῆς κῆπον ὃν ἐκαλλιέργει ἄλλοτε ἡ Ἀλεξάνδρα ἐν τῇ παιδικῇ αὐτῆς ἡλικίᾳ, καὶ ἐλάμβανεν ἀναψυχὴν τινα, βόσκουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς εἰς τὰ κάλλη τῆς φύσεως. Ἡ θεὰ τῶν φυτῶν, ἡ εὐωδία τῶν πτωχῶν ἀνθέων τοῦ κηπαρίου, τῶν πτηνῶν τὸ κελάδημα, τὸ ἀρμονικὸν καὶ γλυκύ φθούρισμα τῶν φύλλων, τὸ ὠραῖον ἐρυθροῦν χροῶμα τῶν ὀλίγων καὶ ἀγρίων ῥό-

δων τῶν ἐκ τοῦ τοίχου κρεμμαμένων, τῆς χρυσαλλίδος ἡ μαγικὴ πτῆσις ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, ταῦτα πάντα βλέπουσα καὶ ἀκούουσα δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ νὰ καταθελχθῇ ἐκ τῆς μαγικῆς ταύτης θεᾶς τῆς φύσεως, καὶ νὰ ἐπιθυμῇ τὴν ματαίαν ταύτην καὶ πρόσκαιρον ζωὴν.—καίτοι αἱ θλιβεραὶ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος κατεσπάραττον εἰσέτι τὸ ἀσθενὲς αὐτῆς σῶμα.—τὴν ζωὴν, ἣν ἐγνώρισε καθ' ὅλον αὐτῆς τὸν βίον, ζωὴν πλήρη θλίψεως καὶ ὁδύνης, ζωὴν πενίας καὶ κακοδαιμονίας, ζωὴν λύπης καὶ δυστυχίας. Καὶ ὅμως ἐπεθύμει νὰ ζήσῃ εἰσέτι, ἵνα ἴδῃ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς θυγατρὸς της, τὴν μόνον παρηγορίαν τῶν γηρατειῶν της. Ἀλλὰ, «ἄλλα μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ θεὸς κελεύει».

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΔΙΑΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.

Α.) Μουσουργοί.

VERDI

Giuseppe Verdi ὁ διασημώτατος καὶ παραγωγικώτατος μουσουργὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος ἐγεννήθη τῇ 9 Ὀκτωβρίου 1814 ἐν Roncola τῆς Πάρμας, ἐξεπαιδεύθη ἐν Μεδιολάνοις ὑπὸ τὸν Lavigna, ἐγένετο κατ' ἄρχας ὡς κλειδοκουμβαλιστὴς γνωστός, βραδύτερον ὅμως ἀφωσιώθη ὅλως εἰς τὰς συνθέσεις καὶ τῷ 1841 διὰ τοῦ μελοδράματος *Nabucco* ἐποιήσατο ἐναρξιν τοῦ θαυνοστροφικοῦ τοῦ σταδίου· ἐξῆς ἠκολούθησε σειρά μελοδραμάτων, ὧν τὰ πλεῖστα ἀνεβιβάσθησαν ἐπὶ πασῶν σχεδὸν τῶν μεγίστων τῆς Εὐρώπης σκηνῶν καὶ ἰδίως τῶν Γαλλικῶν. Τὰ ἄριστα τῶν μελοδραμάτων αὐτοῦ εἰσιν: *Ernani* (1844) *Giovanna d' Arco* καὶ *Alzira* (1845) *Attila* (1846) *Macbeth* καὶ *Le roi Lear* (1847) *Rigoletto* (1851) *Il trovatore* (1853) *La traviata* (1854) *Les vêpres siciliennes* (1855) *Airotto* καὶ *Simon Boccanegra* (1857) *Un Bollo in maschera* (1859) καὶ νεώτατον ἡ *Aida* (1871). Ἐν τοῖς μελοδράμασι τοῦ Verdi διαγιγνώσκεται μεγάλη ἐμπνευσις δραματικῆς συνθέσεως, πολλάκις ὅμως ὁ μουσουργὸς ἀποβλέπει ὅλως εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐντύπωσιν. Διὰ πολλοὺς τῶν Ἰταλῶν ὁ Verdi θεωρεῖται νεωτεριστὴς ὅστις ἐπειράθη ν' ἀποκλίνῃ τὴν Ἰταλικὴν μελοδραματογραφίαν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Rich Wagner. Ὁ Verdi ἀπὸ τοῦ 1872 γερούσιαστος τῆς Ἰταλίας ἐκλεχθεὶς ζῇ ἀπὸ ἐτῶν συνήθως ἐν Γενεύῃ πλεῖστον περιοδεύων, ὅπως αὐτὸς οὗτος διευθύνῃ τῶν ἔργων του τὴν παράστασιν. Εἰς τὸ ὕπατον δὲ τῆς δόξης ἔφθασεν ἐν τοῖς νεωτάτοις χρόνοις διὰ τοῦ εἰς μνημόσυνον τοῦ Manzoni ἀφιερωθέν *Requies*, ὅπερ ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι διὰ πάσης διήλθε τῆς μουσικῆς Εὐρώπης. Ὁ